

Андрусишин Б. І., Токарчук О. В. Не право сили, а сила права (регулятивна функція права трансформаційного періоду)

У статті розглянуто проблему функціонування та реформування правової системи України в умовах трансформації. У кожній країні діють свої правові звичаї, традиції, законодавство, юрисдикційні органи, сформувалися особливості правової культури, що є одним із головних факторів забезпечення у суспільстві дії правових норм. Зазначено, що в умовах реформування держави існує запит на справедливі закони та незалежні суди задля нормального функціонування суспільства.

Ключові слова: право, теорія права, філософія права, трансформаційне суспільство, реформа правосуддя, нормативно-правовий акт.

Andrusishin B., Tokarchuk O. Not the right of force, but force it is right (regulatory function of the right of the transformational period)

In article the problem of functioning and reforming of legal system of Ukraine in the conditions of transformation is considered. The legal customs, traditions, the legislation, jurisdictional bodies work in each country, features of legal culture which acts as one of the main factors of providing in the society of action of precepts of law were created. It is noted that in the conditions of reforming of the state there is a request for fair laws and independent courts for normal functioning of society.

The present stage of development of the Ukrainian state and society can be characterized as transformation of which the aspiration to build the constitutional state, civil society and the effective mechanism of legal support of the rights and freedoms of the person and citizen is characteristic. The theory of the law, legal philosophy speaks about the direction of the law for stable functioning of society, providing to people of worthy living conditions. Also ways of achievement of the chosen purpose, among other things – creation of official system of coercion, providing conditions for a private occupation of people when the state becomes the guarantor of observance of the relevant laws are specified. Violating the standard rules of coexistence, people can be exposed to punishments.

The relevance of increase in efficiency of legal support of mechanisms of regulation of the public relations by improvement of the legislation of Ukraine increases. In realization of this task the main role is assigned to the state represented by appropriate authorities. At the same time, separate cases of authority misuse by public officials meet that is nothing else as legal nihilism – the phenomenon which has nothing in common with the constitutional state.

Formation of legal culture of all participants of society, education of a habit to observe the law has to become a priority. Special attention is paid to reform of court; judges are a justice embodiment in society and have to possess high level of confidence.

The legal culture of the population acts as one of the main factors of providing in the society of action of precepts of law interferes with manifestation of asocial behavior. The adopted laws can be from the point of view of law the best, perfect, but if not to carry out them, then in the country there will be a disorder.

Before society it is worth – optimizing a common goal the right in three main directions: to prepare and adopt perfect legal laws; to raise the legal culture of citizens, the population in general; to involve all mechanisms of regulation of the public relations where along with the right the morals, religion, etc. have to work.

Key words: law, theory of the right, legal philosophy, transformational society, justice reform, normative legal act.

УДК 342.722.1

*Олександр Васильович Батанов,
провідний науковий співробітник
відділу конституційного права
та місцевого самоврядування
Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України,
доктор юридичних наук, професор*

МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ТА ЗАБОРОНИ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ВИМІРІ ПРАВОВОЇ АНАЛІТИКИ (НА ПРИКЛАДІ ЛГБТ-СПІЛЬНОТИ)

Постановка проблеми. Проблематика конституційно-правового забезпечення і реалізації принципу рівності та заборони дискримінації, що в останні роки набула широкого визнання як у загальнотеоретичному дискурсі, так і в межах галузевих юридичних наук, є складною, багатогранною та методологічно актуальною, що пов'язано з прагненням сучасної конституційної юриспруденції вийти на нові рівні сприйняття політико-правової реальності. Адже одним із пріоритетних завдань органів державної влади щодо забезпечення сталого розвитку, відкритого суспільства, інтеграції України до світової спільноти є вдосконалення роботи з основних напрямів

реалізації та захисту прав людини, які визначають зміст і спрямованість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми реалізації принципу рівності та заборони дискримінації щодо осіб, які належать до ЛГБТ-спільноти у контексті місцевого самоврядування та функціонування територіальних громад, дає підстави стверджувати, що у цій сфері існує значний спектр муніципально-правових проблем, які досі залишаються за межами фундаментальних академічних досліджень та фактично ще не були предметом наукового аналізу з точки зору завдань та інструментів правової аналітики.

Окремі проблеми реалізації принципу рівності та заборони дискримінації, зокрема й щодо ЛГБТ-спільноти, знайшли своє відображення у працях Д. Вовка, Д. Гудими, Г. Журавльової, І. Кресіної, О. Львової, М. Медведєвої, С. Погребняка, О. Пушкіної, О. Руднєвої, Я. Товпеко, О. Уварової, М. Ходаківського та деяких інших дослідників. Утім, наукові публікації з проблематики муніципально-правового виміру реалізації принципів рівності та заборони дискримінації, захисту прав людини, яка належить до ЛГБТ-спільноти, у вітчизняній юридичній науці фактично відсутні.

Метою статті є комплексне дослідження муніципально-правових аспектів сутності змісту принципу рівності і недопущення дискримінації щодо осіб, які належать до ЛГБТ-спільноти.

Основні результати дослідження. Однією з найскладніших у теорії та практиці конституційного права є проблема прав меншин. Утім, було б помилкою розглядати питання меншин визначально як проблеми, що неодмінно загрожують конфліктами та нестабільністю. Навпаки, повноправна і повноцінна участь меншин у житті суспільства є важливою умовою розвитку будь-якої країни, а також важливим фактором у міжнародному співробітництві. Питання меншин – масштабна та складна галузь теоретичних дискусій та практичної політики. Крім того, вона не може бути відокремлена від інших тематичних галузей, таких як громадянська інтеграція, мультикультуралізм, подолання та ліквідація дискримінації, розвиток міжкультурного діалогу та толерантності. Необхідність у розумінні та повазі культурної, етнічної та мовної неоднорідності населення виникає та усвідомлюється практично у будь-якій країні, а вміння знаходити та проводити в життя стратегії, які гарантують співіснування людей різного походження, кольору шкіри, мови або релігії, є об'єктивною вимогою, яке сучасне життя пред'являє будь-якому суспільству [3, с. 6].

У цьому контексті однією з найбільш складних, суперечливих та таких, що вкрай неоднозначно сприймаються та вирішуються у сучасному світі, є проблема прав сексуальних меншин, або прав людей за належністю до ЛГБТ-спільноти, тобто за ознакою сексуальної орієнтації та сексуальної ідентичності. Причин тому багато [10]. Протягом століть, із моменту деформації античної цивілізації та популяризації християнства, гомосексуали піддавалися перманентній дискримінації (інквізиція, кримінальні переслідування «содомітів» тощо) з боку офіційних інституцій, детермінованих конформізмом більшості.

Особливо загострилася проблематика щодо реалізації прав людини відносно ЛГБТ-спільноти в останнє століття. Попри те, що майже усе ХХ ст. пройшло під прапором боротьби сексуальних меншин за свої права, й сьогодні залишається чимало проблем у цій сфері. Так, як зазначається у Вступі до Джок'якертських принципів [4, с. 6], «порушення прав осіб за ознакою їх дійсної або уявної сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності є загальносвітовою або укоріненою практикою, яка викликає серйозну занепокоєність. Такі порушення включають позасудові розправи, катування та недозволене поводження, сексуальні посягання та зґвалтування, втручання у приватне життя, свавільне затримання, позбавлення можливості отримання роботи та освіти, а також серйозну дискримінацію у користуванні іншими правами і свободами. Ці порушення нерідко ускладнюються іншими формами насилля, ненависті, дискримінації та відторгнення, в тому числі за ознакою раси, віку, релігії, інвалідності, економічного або соціального положення або іншої обставини. У багатьох державах та суспільствах норми у галузі гендерної ідентичності і сексуальної орієнтації нав'язуються людям за допомогою звичаїв, законів та насилля, та здійснюються спроби контролювати міжособистісні відносини та самоідентифікацію. Поліцейське

відношення до сексуальності залишається одним із головних факторів насилля, що продовжується за гендерною ознакою та гендерної нерівності, що зберігається».

Досить часто проти лесбійок, геїв, бісексуалів і транссексуалів різного віку у різних країнах грубо порушують фундаментальні права людини через глибоко вкорінені гомофобні та трансфобні настрої, що поєднуються із відсутністю достатнього правового захисту проти дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та статевої приналежності. Ці люди відчувають дискримінацію на ринку праці, у школах та лікарнях, жорсткому поводженні, а іноді і повному відреченні своїми близькими. Вони піддаються фізичним атакам – побиттю, сексуальним зґвалтуванням, катуванню та вбивствам. У багатьох країнах кримінальне законодавство забороняє одностатеві шлюби шляхом арешту, судового переслідування, ув'язнення, а у деяких країнах діє смертна кара.

Занепокоєння про ці та інші споріднені порушення прав людини були неодноразово виражені механізмом Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) з прав людини ще на початку 90-х років ХХ ст. Ці механізми передбачали договірні органи, створені для контролю за дотриманням державою міжнародних договорів з прав людини, а також спеціальних доповідачів та інших незалежних експертів, призначених Радою ООН з прав людини для розслідування та доповіді про нагальні потреби у галузі захисту прав людини [7].

Не є винятком у контексті відповідних проблем правореалізації та правозахисту і сучасна Україна. Як свідчать соціологічні дослідження, в Україні існує високий рівень дискримінаційного фону. Випадкам дискримінації можуть бути піддані не лише представники ЛГБТ-спільноти, а й все інше населення. Українське суспільство демонструє вкрай високий рівень гомофобії щодо представників ЛГБТ-спільноти – у переважної більшості громадян залишається упереджене стереотипне сприйняття сексуальних меншин. Негативне ставлення населення зумовлене стереотипним мисленням, що гомосексуальність – протиприродне явище, браком поінформованості, релігійною пропагандою [5].

Так, наприклад, правозахисний ЛГБТ-Центр «Наш світ» лише у 2017 р. задокументував 226 випадків порушення прав ЛГБТ в Україні на ґрунті гомофобії та трансфобії. Про це йдеться у звіті організації «На піднесенні. Становище ЛГБТ в Україні у 2017 році». Згідно зі звітом у 20 кейсах йшлося про події, що відбулися у 2016 р., решта – 206 випадків – трапилися у 2017 р. Найчастішими проявами порушення прав ЛГБТ ставали образи, приниження людської гідності та погрози, фізичне насильство, гомофобія і трансфобія в сім'ї, розголошення конфіденційної інформації, вимагання та шантаж, а також грабіж, перешкоджання мирним акціям тощо. Експерти організації зауважують, що кількість зафіксованих у 2017 р. порушень суттєво перевищує показники за попередні роки.

Експерти підкреслюють, що з 226 випадків 99 можна охарактеризувати як злочини на ґрунті ненависті, які мали б ефективно розслідуватися представниками правоохоронних органів. Утім, і самі правоохоронці нерідко порушують права ЛГБТ – таких зафіксовано 26 інцидентів. Згідно зі звітом основним порушенням із боку поліції залишається неналежне реагування на звернення за захистом з боку ЛГБТ. Тобто самі поліцейські відмовляються приймати заяви про правопорушення або вносити в них суттєво важливі свідчення потерпілих про гомофобний/трансфобний мотив порушників. Слідчі, зі свого боку, намагаються звести розслідування злочинів на ґрунті ненависті до зручного для них хуліганства або нанесення тілесних ушкоджень. А також затягують розслідування, оскільки нібито неможливо встановити особи правопорушників [1].

Показовим в аспекті порушень прав осіб, що належать до ЛГБТ-спільноти, є й 2018 р. Так, 30 березня 2018 р. представники партії «Національний корпус» у Полтаві зірвали тренінг організації *TERGO* для психологів, присвячений особливостям роботи з представниками ЛГБТ-спільноти. Націоналісти увірвалися до приміщення, де відбувався захід, порвали матеріали організаторів, забирали телефони в учасників семінару. Тренінг «Особливості роботи психолога з представниками ЛГБТ-спільноти» був запланований з метою діалогу про проблеми толерантності й інклюзії. Зі свого боку представники керівництва «Національного корпусу» повідомили, що ініціатором акції була полтавська організація, а причиною зриву заходу те, що полтавська організація сприйняла тренінг як пропаганду гомосексуалізму [6].

Значних порушень зазнають представники ЛГБТ-спільноти, реалізуючи своє право на мирні зібрання. Часто органи місцевого самоврядування відмовляють у видачі дозволу на проведення акцій, гей-прайдів, парадів, зібрань, обґрунтовуючи це тим, що таке рішення направлене на дотримання правопорядку і недопущення конфліктів на ґрунті моральних і релігійних почуттів мешканців міста. Таким чином ставлячи почуття громадян України – мешканців міста вище, ніж почуття громадян України – нетрадиційної сексуальної орієнтації та трансгендерів. Водночас держава, мотивуючи свою відмову можливим суспільним невдоволенням, не забезпечує виконання свого позитивного обов'язку – гарантувати безпеку учасників мітингу задля профілактики виникнення конфліктів та насилля.

Проблеми в необґрунтованій різниці у ставленні до представників ЛГБТ проявляються під час проведення прайд-парадів, які передбачають публічне вираження своєї гендерної приналежності, тобто своєрідний камінг-аут. Вони призначені для вираження свободи і толерантності до представників ЛГБТ-спільноти. Однак проведення прайд-парадів у Києві у 2015 р. супроводжувалося зіткненнями та нанесенням тілесних ушкоджень деяким його учасникам. Це змусило владу посилити охорону під час проведення Маршу рівності в Києві, який відбувся 12 червня 2016 р., довести кількість представників правоохоронних органів майже до 6 тис. Під час цього заходу було складено згідно зі звітами Національної поліції 10 протоколів про адміністративні правопорушення та затримано і доправлено до відділків поліції 57 осіб за порушення громадського порядку.

Слід констатувати, що загалом вітчизняний досвід конституційно-правової регламентації прав людини, практика конституційної правореалізації та конституційного правокористування у цій сфері, а також доктринального супроводу цього процесу свідчать, що ЛГБТ-спільнота в Україні займає маргінальне положення не тільки у політичній та соціально-культурній сфері, а й сучасному академічному дискурсі [2].

На нашу думку, як у концептуальному аспекті, так і, насамперед, у контексті правозахисної практики, слід враховувати, що права людини за ознаками сексуальної ідентичності переважно мірою порушуються саме на локальному рівні: адже життєвим простором існування цієї категорії людей є переважно територіальна громада. Тому питання прав ЛГБТ-спільноти об'єктивно може розглядатися не лише у конституційно-правовому та політичному вимірах, а й в аспекті формування та реалізації муніципальних прав людини. Так, наприклад, у Рекомендації 280 (2010) Конгресу місцевих і регіональних влад Європи (далі – Конгрес) «Про роль місцевих і регіональних органів влади в дотриманні прав людини» від 19 жовтня 2011 р. [8] зазначається, що демократія і права людини є взаємозалежними, причому демократія, зокрема й на місцевому та регіональному рівні, не може існувати без безумовного дотримання прав людини.

Свідченням тому також є позиція Конгресу, який звернув увагу на необхідність подолання проблеми дискримінації сексуальних меншин. Відповідно до позиції цієї установи гомофобні інциденти у низці держав-членів свідчать не тільки про систематичні порушення основних прав ЛГБТ, а й показують, що в багатьох випадках органи влади, на які покладено позитивний обов'язок захисту громадян від дискримінації, фактично заохочують несправедливість і сприяють неправомірному обмеженню прав. На запобігання та протидію дискримінації у державах – членах Ради Європи у 2007 р. Конгресом було прийнято Рекомендацію 211 (2007) «Про свободу зборів і висловлювання думок для лесбійок, геїв, бісексуалів і трансгендерних осіб» [11]. Враховуючи, що свобода вираження думки і свобода зборів є ядром демократичного суспільства і що роль влади у захисті цих прав є фундаментальною, він запропонував модель імплементації цих прав на місцевому рівні держав-членів без дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності. Як зазначається у цих Рекомендаціях, право висловлювати думку та виражати свою ідентичність з іншими людьми є невід'ємною частиною толерантності – принципу захисту різноманітності суспільства шляхом вільного обміну ідеями, які можуть привести до збагачення на рівні індивіда та суспільства. Ці свободи, природно, несуть із собою певні обов'язки і відповідальність, а тому як держава, так і регіональні або місцеві органи можуть встановлювати обмеження тільки там, де вони передбачені законом.

Беручи до уваги те, що свобода слова і зібрань лежить в основі демократичного суспільства, а також те, що роль місцевої влади в підтримці цих прав має основоположне значення, Конгрес

здійснив огляд реалізації цих прав на місцевому рівні по всій Європі та рекомендував країнам – членам Ради Європи забезпечити, щоб вони публічно виступали проти дискримінації за ознакою належності до сексуальних меншин; здійснювали заходи щодо боротьби з пропагандою ненависті на цьому ґрунті, з усією строгістю розслідували усі випадки насильства або розпалювання ненависті щодо ЛГБТ, визначали, чи є ці дії дискримінацією або гомофобією, можливо, зіграли певну роль у вчиненні злочину, забезпечували судове переслідування винних; у разі необхідності здійснювали позитивні заходи відповідно до вимог Європейського суду з прав людини; гарантували реалізацію свободи зібрань і висловлювання як на державному, так і місцевому та регіональному рівнях; забезпечували можливості ЛГБТ-груп проводити консультації при реформуванні будь-якого з вказаних вище заходів із точки зору взаємної вигоди всіх зацікавлених сторін і розвивали дух співпраці, а не конфронтації.

Конгрес також звернув увагу на те, щоб усі місцеві влади були в курсі всіх нових законодавчих норм і відповідного прецедентного права, що стосується свободи зібрань і висловлення думок й антидискримінаційних заходів. На думку Конгресу, надання фінансової або іншої підтримки з боку місцевої влади організаторам заходів ЛГБТ-спільноти має бути забезпечене рівною мірою щодо всіх подібних груп, при цьому не повинно бути ніяких законодавчих заборон місцевим органам влади, які надають допомогу або рекламують події ЛГБТ-спільноти тощо.

Отже, інтерпретація прав людини у ставленні до сексуальної орієнтації у сучасному світі є вкрай неоднозначною і залежить не лише від конкретної політичної, соціально-економічної, культурної ситуації в державі, а й стану розвитку муніципальної демократії та суспільно-політичної та духовно-культурної зрілості територіальних громад.

Прикладом порушення в Україні прав людини за ознаками сексуальної ідентичності у муніципальному вимірі їх реалізації є звернення Громадської організації «Громадянський рух “Всі разом!”» до місцевих рад всіх рівнів із пропозицією ухвалити рішення і звернутися до керівних органів держави для захисту інституту сім’ї і підтримки сімейних цінностей. В організації констатують, що за останні роки в Україні зроблено найбільше за роки незалежності для викривлення моральних й етичних норм, знищення інституту сім’ї та батьківства, нехтування національною ідентичністю, а саме: «...чинні закони розширюються поняттями “сексуальна орієнтація” та “гендерна ідентичність”; планується розширення можливостей для осіб, які мають одностатеві сексуальні стосунки; вже розроблено законопроект про так звані цивільні партнерства, який покликаний стати останнім кроком перед легалізацією одностатевих “шлюбів” тощо; здійснюються наміри переписати пряму норму Конституції, яка нині визначає шлюб як союз чоловіка і жінки» [9]. Відповідні рішення протягом останніх двох років прийняли депутати Запорізької обласної ради, Рівненської міської ради, Острозької міської ради, Галицької міської ради, Червоноградської міської ради та низки органів місцевого самоврядування інших територіальних громад.

На нашу думку, такі рішення значною мірою виходять за межі повноважень місцевого самоврядування, суперечать конституційним цінностям та принципам. Адже згідно зі ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Відповідно до ст. 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Ми вважаємо, що рівною мірою усі права людини визначають зміст та спрямованість діяльності усіх суб’єктів місцевого самоврядування. Згідно зі ст. 22 Конституції України права і свободи людини та громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ст. 24 Основного Закону).

Сукупність цих та інших конституційних норм і принципів вказує, що органи та посадові особи місцевого самоврядування у своїй діяльності, зокрема шляхом прийняття рішень або звернень, не повинні посягати на фундаментальні свободи та основи демократії, у тому числі прикриваючись іншими конституційними цінностями та мотивуючи їх шляхом посилення на інші конституційні норми. Значною мірою такі девіантні з точки зору конституційної доктрини та практики

нетолерантні акції та дискримінаційні дії місцевих влад є ілюстрацією штучного «втягування» місцевого самоврядування та територіальних громад у вирішення «немісцевих» за своєю природою та значенням справ, які здебільшого роз'єднують суспільство та територіальні громади.

Висновки. Враховуючи серйозні виклики та загрози, які виникають як у сфері реалізації та захисту прав людини загалом, так і в процесі становлення дієздатних територіальних громад і муніципальної демократії зокрема, наукова громадськість має висловлювати свою виважену позицію щодо актуальних проблем муніципально-правового забезпечення прав людини щодо ЛГБТ-спільноти.

Якщо проблема ЛГБТ-спільноти у міжнародному та національному конституційному праві вже розглядається в аспекті толерантності й недискримінації та не викликає будь-яких сумнівів як із погляду своєї практичної актуальності, так і науково-пізнавального значення, то муніципально-правові аспекти реалізації прав людини щодо ЛГБТ-спільноти залишаються за межами серйозної наукової дискусії. Наведені вище методологічні та прикладні проблеми муніципально-правового забезпечення прав людини за ознакою сексуальної орієнтації та сексуальної ідентичності, на жаль, ще не стали предметом пильної уваги вітчизняних учених-муніципалістів.

Ми вважаємо, що муніципальна політика та діяльність усіх органів та посадових осіб місцевого самоврядування має базуватися на принципах, згідно з якими жоден мешканець або гість міста, селища або села не повинен зазнавати дискримінації за ознаками етнічної приналежності, місця народження, віку, статі, гендерної ідентичності, культурної ідентичності, громадянського стану, мови, релігії, ідеології, політичної приналежності, правового стану, соціально-економічного стану, міграційного статусу, сексуальної орієнтації, стану здоров'я, ВІЛ-інфікованості, інвалідності, фізичної відмінності або будь-якої іншої відмінної особливості, особистої чи колективної, тимчасової чи постійної, яка може спрямовуватись або призвести до обмеження або анулювання визнання, використання чи здійснення прав.

На нашу думку, кожен мешканець – член територіальної громади, особливо той, хто зазнав або хто є уразливими до дискримінації, має право на консультації й участь у розробці та реалізації антидискримінаційних актів місцевої влади та муніципальної політики щодо здійснення права на рівність. При цьому муніципальна влада у межах, визначених Конституцією та законами України, має гарантувати діяльність асоціацій, організацій або інших юридичних осіб, які мають законний інтерес щодо реалізації права на недискримінацію, займатися безпосередньо, від імені або на підтримку тих, хто зазнав або хто є уразливими до дискримінації, у будь-якому судовому та адміністративному порядку.

Також з метою забезпечення реалізації права на рівність і недискримінацію, місцеві влади зобов'язані збирати та надавати гласності інформацію щодо виявлення нерівності, дискримінаційних практик і моделей неблагополуччя, здійснювати заходи щодо заохочення толерантності. Має бути заборонено використовувати таку інформацію таким чином, що порушує права людини.

У своїй діяльності органи та посадові особи місцевого самоврядування мають забезпечувати підвищення обізнаності громадськості щодо толерантності та недискримінації, гарантувати здійснення просвіти з питань рівності. Муніципальна політика та програми у сфері науки та освіти мають сприяти взаєморозумінню, злагоді, зміцненню солідарності та толерантності у відносинах між людьми тощо.

Використані джерела

1. В Україні минулого року правозахисники зафіксували 226 порушень на ґрунті гомофобії та трансфобії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://humanrights.org.ua/material/minulorich_pravozahisniki_zafiksuvali_ponad_200_vipadkiv_porushen_prav_lgbt_v_ukrajini.
2. Место науки – пропаганда: ЛГБТ-активистка заступилась в институте Корецкого [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.bible.com.ua/news/r/101136>.
3. Вопросы меньшинств в Республике Беларусь, Европе и мире / Европейский центр по вопросам меньшинств; сост., авт. предисл. А. Осипов, А. Василевич. – Минск : Медисонт, 2012. – 200 с.
4. Джокьякартские принципы. Принципы применения международно-правовых норм о правах человека в отношении сексуальной ориентации и гендерной идентичности. Приняты группой профильных экспертов в Джокьякарте, Индонезия 6–9 ноября 2006 года. – 2007. – 37 с.

5. Звіт за результатами дослідження: «Опитування громадської думки для визначення суспільного сприйняття ЛГБТ та шляхів його поліпшення» / Центр соціальних експертиз Ін-ту соціології НАН України. Виконаний на замовлення Всеукраїнської громадської організації «Гей-Альянс Україна». – К., 2013. – 50 с.
6. «Нацкорпус» зірвав у Полтаві тренінг про роботу з ЛГБТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.pravda.com.ua/news/2018/03/31/7176395/>.
7. ООН закликає протидіяти дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації та статевої приналежності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/information-centre/news/1626>.
8. Рекомендація Конгресу місцевих і регіональних Влад Європи 280(2010) про роль місцевих і регіональних органів влади в дотриманні прав людини (переглянута) від 19 жовтня 2011 року // Досвід децентралізації у країнах Європи : зб. док. / заг. ред. В. Б. Гройсмана. – К. : Ін-т зак-ва Верховної Ради України, 2015. – С. 200–202.
9. Рух «Всі разом!» направив звернення до місцевих рад всіх рівнів із метою захисту і підтримки сімейних цінностей в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vsirazom.ua/vchinki/oficijne-povidomlennya-pro-napravlennya-zvernennya-do-miscevix-rad-vsih-rivniv-iz-metoyu-zaxistu-i-pidtrimki-simejnih-cinnostej-v-ukra%D1%97ni>.
10. Товпеко Я. К. Реалізація конституційно-правових норм про права людини щодо сексуальних меншин: порівняльно-правове дослідження / дис. ... канд. юрид. наук / Я. К. Товпеко. – К., 2017. – 259 с.
11. Recommendation 211 (2007) Freedom of assembly and expression for lesbians, gays, bisexuals and transgendered persons [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1099699&Site=Congress>.

Батанов О. В. Муніципально-правові проблеми реалізації принципу рівності та заборони дискримінації у вимірі правової аналітики (на прикладі ЛГБТ-спільноти)

Статтю присвячено дослідженню процесу становлення та реалізації прав осіб, що належать до ЛГБТ-спільноти у контексті місцевого самоврядування та функціонування територіальних громад. Досліджуються проблеми ідентичності як самовизначення, самоідентифікації особи як представника певної соціальної групи в контексті прав осіб, що належать до ЛГБТ-спільноти. Обґрунтовується, що сама по собі ідентичність не може бути підставою дискримінації. Акцентується увага на важливості безпосередньої реалізації принципу поваги до ідентичності особи, протидії та запобігання маргіналізації та демонізації меншин.

Зазначається, що акти з прав людини міжнародного значення і законодавства переважної більшості країн світу, зокрема й України, ґрунтуються на принципах справедливості, рівності та недискримінації. Автор обґрунтовує положення про те, що відсутність діючого механізму захисту прав людини і заборони дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації як на національному, так і на муніципальному рівнях неминує суперечити ідеям правової соціальної держави та громадянського суспільства. У зв'язку з цим робиться висновок, що розробка ефективного муніципального механізму захисту прав людини і заборона дискримінації за ознакою сексуальної орієнтації є нагальними завданнями сьогодення.

Ключові слова: міське самоврядування, сексуальна орієнтація, права людини, законодавство, дискримінація, демократизація, міжнародні стандарти прав людини.

Batanov O. Municipal legal problems of the implementation of the principle of equality and the prohibition of discrimination in the measurement of legal analytics (on the example of the LGBT community)

The article is devoted to the study of the process of formation and realization of the rights of persons belonging to the LGBT community in the context of local self-government and the functioning of territorial communities. In the article is investigated the concept and nature of identity as self-determination, self-identification as a representative of a particular social group in the context of the human rights for LGBT. It is proved that the identity itself cannot be a basis for discrimination. Attention is drawn to the importance of the immediate implementation of the principle of respect for the identity of the person, combating and prevention of marginalization and demonization of minorities.

The entire scope of rights and freedoms, provided by both international human rights documents and modern constitutions, was formed as a result of the evolution of ideas about the natural rights, views on the legal equality of people, historical formation of certain standards that became the norm of a modern democratic society. Due to the dynamic nature of human rights and freedoms, this process is being continued today. The modern conditions of globalization and multiculturalism contribute to the expansion of the human rights catalog enshrined in international human rights documents and the formation of new generations of human rights, the list of which includes the right to protection against discrimination on the basis of sexual orientation and sexual identity, the right to sexual self-determination, the right to sexual orientation, the right to sexual identity etc.

It is reported that acts on human rights of international importance and legislation of the most countries of the world, including Ukraine, are based on the principles of justice, equality and non-discrimination. The author justifies the position that the lack of effective mechanism of protection of human rights and non-discrimination based on sexual orientation both at national and municipal levels inevitably conflict with the ideas of social legal state and civil society. In this regard, it is concluded that the development of an effective human rights protection municipal mechanism and prohibition of discrimination based on sexual orientation are a significant target to achieve.

It is concluded that, despite the legislative consolidation of the principles of equality and non-discrimination, a real effective mechanism of legal protection of human rights in the aspect of sexual orientation is rather a prospect for the future. In this regard, for the development of this model and the actual implementation of the principle on equality, it is necessary not only to have a law establishing a wide list of human rights and freedoms without setting privileges or restrictions on the basis of sexual orientation, but also to ensure that the practical realization of the positive responsibilities of the state in the field preventing and combating discrimination and ensuring the restoration of violated rights are being implemented, as well as avoiding interference when it comes to registration of civic associations representing sexual minorities.

Key words: local self-government, sexual orientation, human rights, legislation, discrimination, democratization, international human rights standards.